

VÄRT MER

Ett ekonomiskt diskussionsunderlag kring det samhällsekonomiska värdet av att personer med funktionsnedsättningar tränar mer eller mindre ofta och mer eller mindre intensivt

GENOMFÖRT AV NYCKELTALSINSTITUTET PÅ UPPDRAG AV PARASPORT SVERIGE

PARASPORT
/SVERIGE

Innehåll

Sammanfattning	3
Enkäten och uppdraget	4
Skillnader i assistansbehov	10
Skillnader i upplevd hälsa	12
Andra förklaringar till skillnader i omfattning av arbete och assistans dagtid?	16
Upplevs hälsan olika beroende på utbildningsbakgrund?	20
Upplevs hälsan olika beroende på transfereringar?	26
Så vad blir slutsatsen?	28

Sammanfattning

UTIFRÅN DEN ENKÄT som togs fram i januari 2021, med svar från 452 personer med funktionsnedsättningar, kan vi konstatera att det finns skillnader i omfattningen av arbete och omfattningen av assistans dagtid mellan personer som tränar mycket och mest högintensivt och personer som tränar lite och mest lågintensivt eller inte alls.

Om vi delar upp i två grupper med tio personer i varje grupp, en träningsgrupp¹ och en icke träningsgrupp², blir skillnaden mellan grupperna i ett samhällsperspektiv:

- 2 personer fler i arbete i "träningsgruppen", som kan motsvara cirka 2 x 250 000 kronor per år i ett samhällsekonomiskt produktionsvärde, totalt 500 000 kronor.
- 2 personer mer behöver assistans dagtid i "icke-träningsgruppen", vilket kan innebära merkostnader på kanske 250 000 kronor per person och år. Totalt för två personer kan det bli 500 000 kronor.

Tillsammans kan dessa effekter med fler personer i arbete och färre personer som behöver assistans dagtid, innebära samhällsekonomiska skillnader i nivåer på en miljon kronor per år (2 x 500 000 kronor).

Notera att det är många av de som inte tränar (eller tränar lite) som är i arbete och som inte behöver assistans dagtid. Men sannolikheten för att ha ett arbete och inte behöva assistans dagtid tycks vara större för en person som tränar mycket och mest högintensivt.

Då den samhällsekonomiska skillnaden för en grupp på tio personer, beroende på om de tränar mycket (och mest högintensivt) eller om de inte tränar (eller tränar lite och lågintensivt), kan vara i nivån en miljon kronor innebär det att utslaget per person torde det var kring 100 000 kronor per år.

Diskussionsunderlaget har inte tagit hänsyn till eventuella skillnader i vårdkostnader. Det finns anledning att fundera på om personer som tränar mycket och mer högintensivt på sikt har ett mindre vårdbehov än personer som inte tränar eller tränar lite och lågintensivt. Detta eftersom personer som tränar mycket uppger sig uppleva att den fysiska och psykiska hälsan är något bättre än för de som inte tränar.

Enkätsvaren ger ett tydligt underlag för att mer träning och mer högintensiv träning samvarierar med omfattning av arbete och att klara sig utan assistans dagtid. Vad gäller omfattningen av arbete är dock utbildningsbakgrund, minst gymnasium, en än viktigare faktor än träningsmängd och träningsintensitet.

1 Personer som tränar mycket och mest högintensivt.
2 Personer som inte tränar eller tränar lite och mest lågintensivt.

Enkäten och uppdraget

I BÖRJAN AV 2021 sammanställdes enkätsvar från 452 personer med funktionsnedsättningar. Det var totalt 29 frågor som besvarades och det finns många slutsatser att dra av det material som Novus Group International har sammanställt.

Frågan i denna rapport är: Vilka samhällsekonomiska slutsatser kan vi dra av detta material? Finns det skillnader mellan personer som tränar mycket och personer som tränar lite eller inte alls. Går det att påvisa att personer med funktionsnedsättning som tränar är en samhällsekonomiskt god affär?

Av de frågor som ställts i enkäten är det framför allt följande som har en samhällsekonomisk bäring:

- I vilken omfattning arbetar personer som tränar mer eller mindre?
- I vilken omfattning behövs assistans dagtid?

Därutöver kan vissa slutsatser dras om tänkbara vårdkostnader beroende på omfattning av upplevd fysisk och psykisk hälsa.

Även frågan om hur försörjning ordnas, för den som inte arbetar eller studerar, är intressant så handlar det mer om transfereringar och påverkar egentligen inte produktionen i samhället. Frågan kommer ändå att beröras.

I vilken omfattning arbetar personer som tränar mer eller mindre?

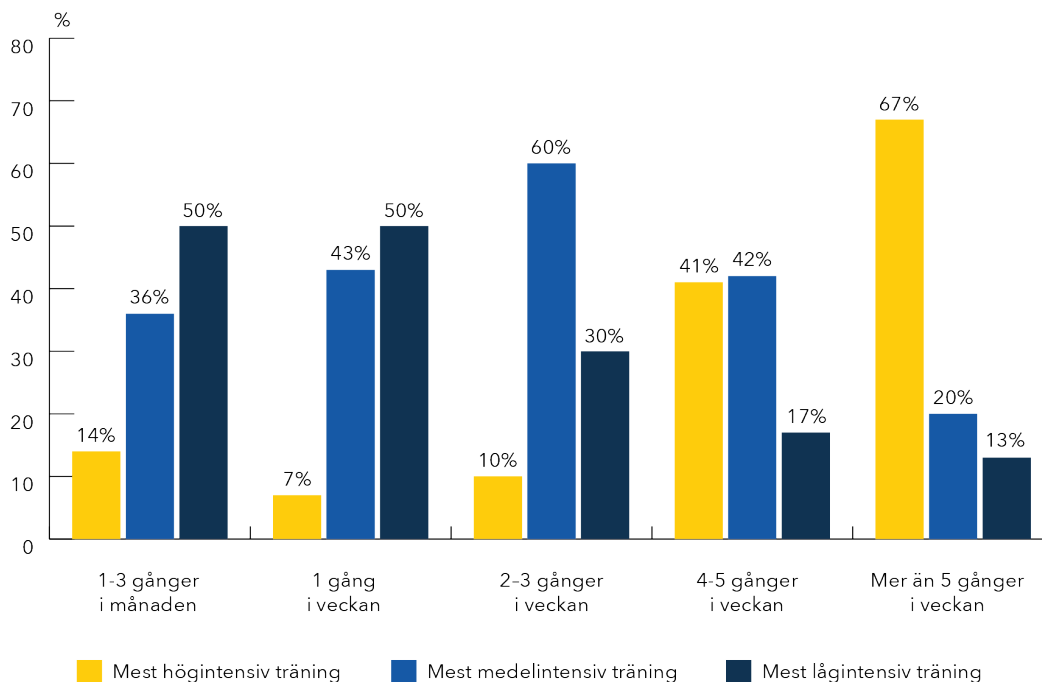
Det finns två frågor som berör omfattningen av träningen. En fråga handlar om intensiteten av idrottandet/tränandet (med alternativen mest högintensiv träning, mest medelintensiv, mest lågintensiv och ingen träning alls). Den andra frågan handlar om hur ofta personer tränar (1-3 ggr/månad, 1 gång/vecka, 2-3 ggr/vecka, 4-5 ggr/vecka eller mer än 5 ggr/vecka).

Båda frågorna är intressanta utifrån frågan "ger träning samhällsekonomiska effekter" och dessa båda frågor om träning samvarierar starkt. De som tränar mest högintensivt tränar också i hög grad många gånger i veckan. De som tränar lågintensivt tränar inte så ofta. *Se stapeldiagram 1.*

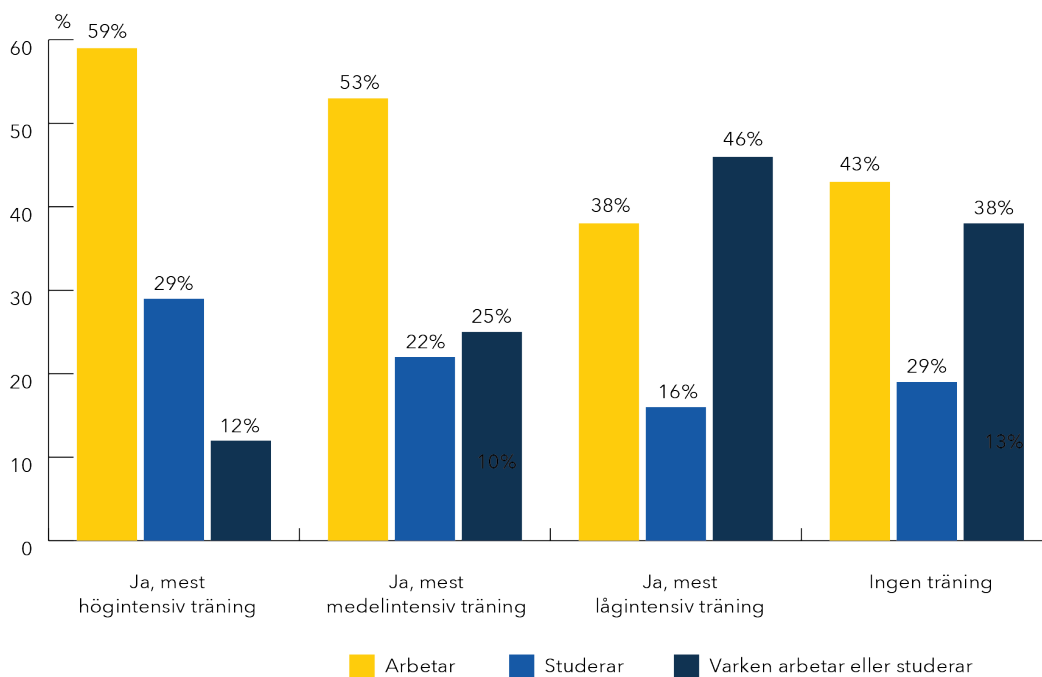
I stapeldiagram 1 ser vi att av de som tränar mer än fem gånger per vecka så tränar 2 av 3 (67 procent) mest högintensivt och bara 13 procent lågintensivt. Av de som endast tränar 1-3 gånger per månad tränar hälften (50 procent) mest lågintensivt och bara 14 procent högintensivt. Korrelationen är starkare än 0,75 vilket i sådana här sammanhang är mycket högt. Slutsatsen är att de personer som tränar mest högintensivt i stor omfattning är samma personer som också tränar ofta. Och tvärtom.

Vi kommer ändå att visa hur båda dessa frågor, intensiteten i träningen och omfattningen i träningen, samvarierar med de frågor som främst påverkar samhällsekonomiska slutsatser.

1. Antal träningstillfällen uppdelat på träningsintensitet

2. Träningsintensitet uppdelat på sysselsättning

Så i vilken omfattning arbetar personer som tränar mer eller mindre?

Av de som tränar högintensivt har 6 av 10 (59 procent) arbete medan bara 1 av 10 (12 procent) varken arbetar eller studerar. Bland de som tränar lågintensivt arbetar knappt 4 av 10 (38 procent) och nästan hälften (46 procent) varken arbetar eller studerar.

Se stapeldiagram 2.

Liknande slutsatser får vi när vi granskar hur ofta personerna tränar. Se stapeldiagram 3.

Av de som tränar mer än 5 gånger i veckan arbetar nästan 2 av 3 (65 procent) medan bara 16 procent varken arbetar eller studerar. Bland de som tränar sällan (1–3 gånger per månad) arbetar 4 av 10 (41 procent) medan nästan 1 av 4 (23 procent) varken arbetar eller studerar.

Slutsatsen är tydlig. Personer som tränar, arbetar i klart högre grad än de som inte tränar. Ju mer personerna tränar, desto högre grad arbetar de.

Med dessa värden som grund kan skillnaderna mellan "mer träning" och "mindre träning" vara:

Bland tio personer som tränar mycket och mest högintensivt har cirka 6 arbete. Bland tio personer som inte tränar eller tränar lite och mest lågintensivt har cirka 4 arbete.

Vad innebär det ur ett samhällsekonomiskt perspektiv? För att svara på det måste vi veta i vilken omfattning de arbetar. Det finns en fråga i enkäten som berör det.

Se stapeldiagram 4.

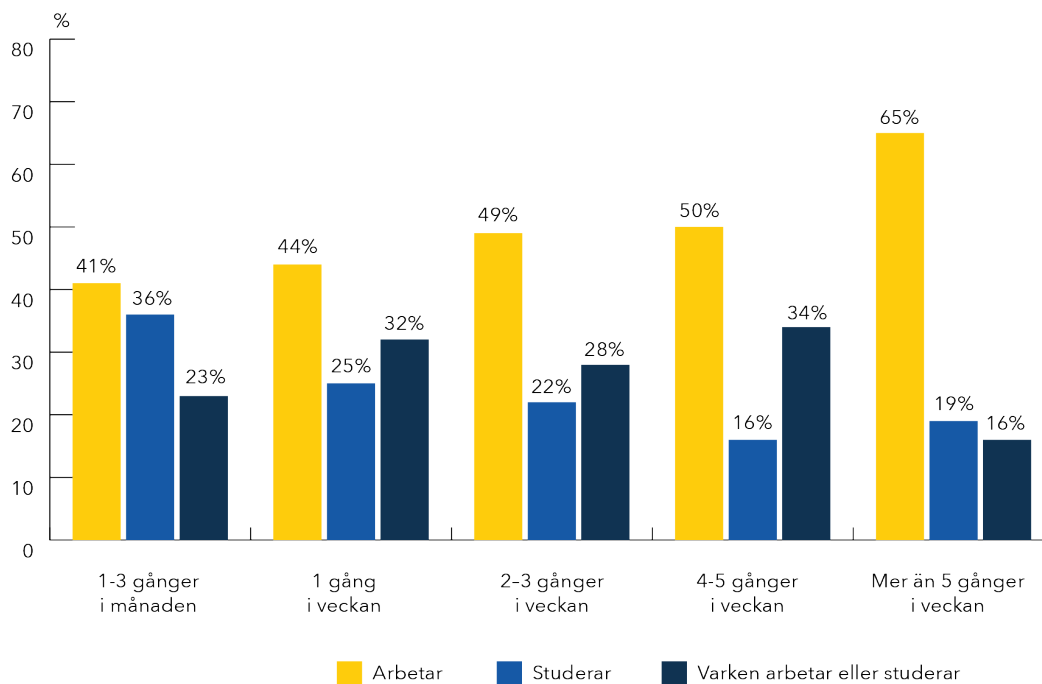
Det finns bara marginella skillnader i omfattning av arbete och studier, bland de som arbetar eller studerar, mellan personer som tränar mer eller mindre högintensivt. Men nästan hälften, oavsett träningsintensitet, arbetar eller studerar på deltid.

Vi kan alltså utgå från den skillnad som finns mellan personer som tränar mer och mer högintensivt (6 av 10 arbetar) och de som inte tränar eller tränar mindre och mindre intensivt (4 av 10 arbetar). Vi behöver inte justera för olika omfattning av arbete beroende av träningsmängd och intensitet.

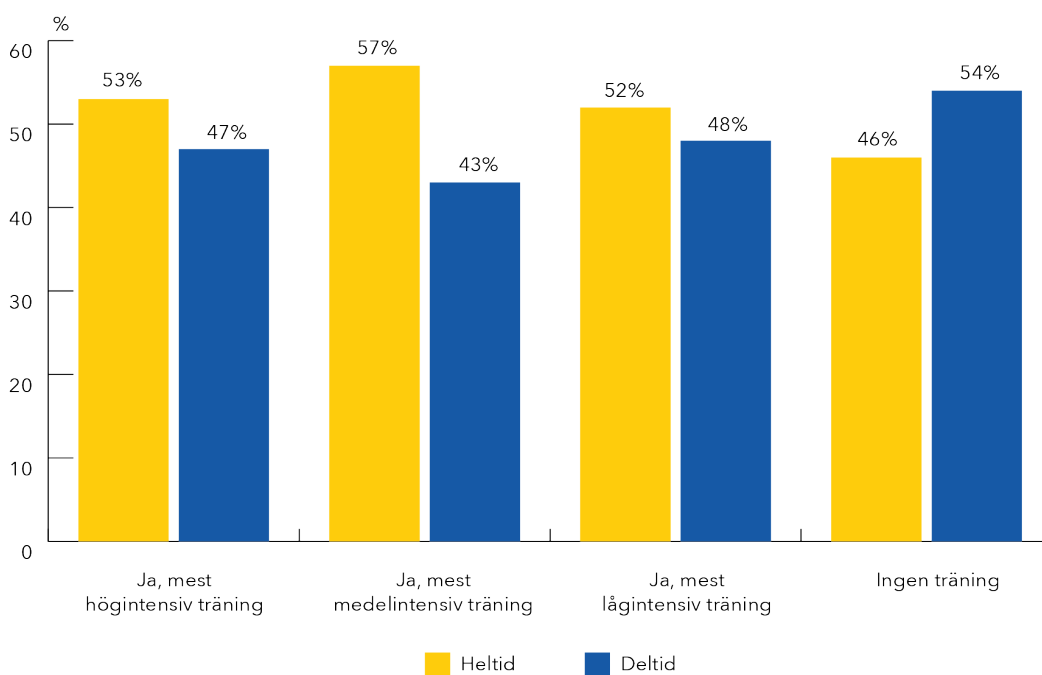
Vilken är den samhällsekonomiska effekten av att 2 av 10 fler arbetar? Vi behöver föra ett resonemang kring vad värdet av att en person arbetar är.

Genomsnittslönen i Sverige 2021 är lite över 30 000 kronor per månad. Det betyder att arbetsgivare anser att en genomsnittsprestation är värd minst 30 000 kronor plus arbetsgivaravgifter (31,42 procent) och en del andra kringkostnader. Uppräknat till en årskostnad innebär det minst 500 000 kronor för en genomsnittsperson som arbetar heltid. Det innebär att arbetsprestationen, eller produktionen, i ett samhällsperspektiv måste vara värd minst 500 000 kronor per person och år, annars skulle inte genomsnittslönen vara så hög.

3. Antal träningstillfällen uppdelat på sysselsättning

4. Träningsintensitet uppdelat på sysselsättning

Detta belopp baseras dels på en genomsnittslön i Sverige, dels på ett heltidsarbete. I det fall vi granskar konstaterade vi att närmare hälften av de som arbetar, oavsett träningsmängd, arbetar deltid. Vi kan dessutom ställa frågan huruvida en genomsnittlig person med funktionsnedsättning har en genomsnittslön i Sverige eller om den kanske är något lägre? Det kan dessutom finnas personer som arbetar men där deras arbetsgivare av olika skäl får ekonomiska bidrag, till exempel lönebidrag eller stöd till personligt biträde. Det kan vara en indikation på att arbetsgivaren inte värderar utfört arbete till hela lönekostnaden exklusive bidrag.

Hur tar vi då hänsyn till ovanstående? Ett antagande kan vara att den genomsnittliga produktionen, eller samhällsvärdet, av en person med funktionsnedsättning som arbetar är ungefär hälften av det som motsvarar genomsnittslönen på svensk arbetsmarknad, vilket skulle bli 250 000 kronor per år. Antagandet är baserat på att nästan hälften av personerna med funktionsnedsättning arbetar deltid (men mer än hälften arbetar heltid), att genomsnittslönen kan vara något lägre än för hela den svenska arbetsmarknaden samt att det torde finnas inslag av t.ex. lönebidrag som kan göra att produktionsvärdet uppfattas som något lägre. Sammantaget kan detta innebära att en genomsnittlig arbetsinsats kan vara värd i storleksordningen 250 000 kronor per år.

Den prislappen, 250 000 kronor per person och år, kan vi överföra till det tidigare resonemanget, att 6 av 10 som tränar mycket och högintensivt har arbete medan 4 av 10 som inte tränar eller som tränar lite och lågintensivt har arbete. Det betyder att 2 av 10 fler bland de som tränar mycket har arbete jämfört med de som inte tränar (eller tränar lite). Översatt till ett samhällsekonomiskt värde blir det 500 000 kronor (2 x 250 000 kr) i en grupp på 10 personer. Varje år.

Skillnader i assistansbehov

Finns det skillnader i assistansbehov beroende på hur mycket och med vilken intensitet personen tränar? Enkäten ger svar även här. *Se stapeldiagram 5.*

Personer som inte tränar eller som tränar mest lågintensivt behöver assistans i dubbelt så stor omfattning som de som tränar högintensivt, 30 procent mot 15 procent. Det är en stor skillnad som översatt till samhällsekonomiska värden innebär betydande belopp.

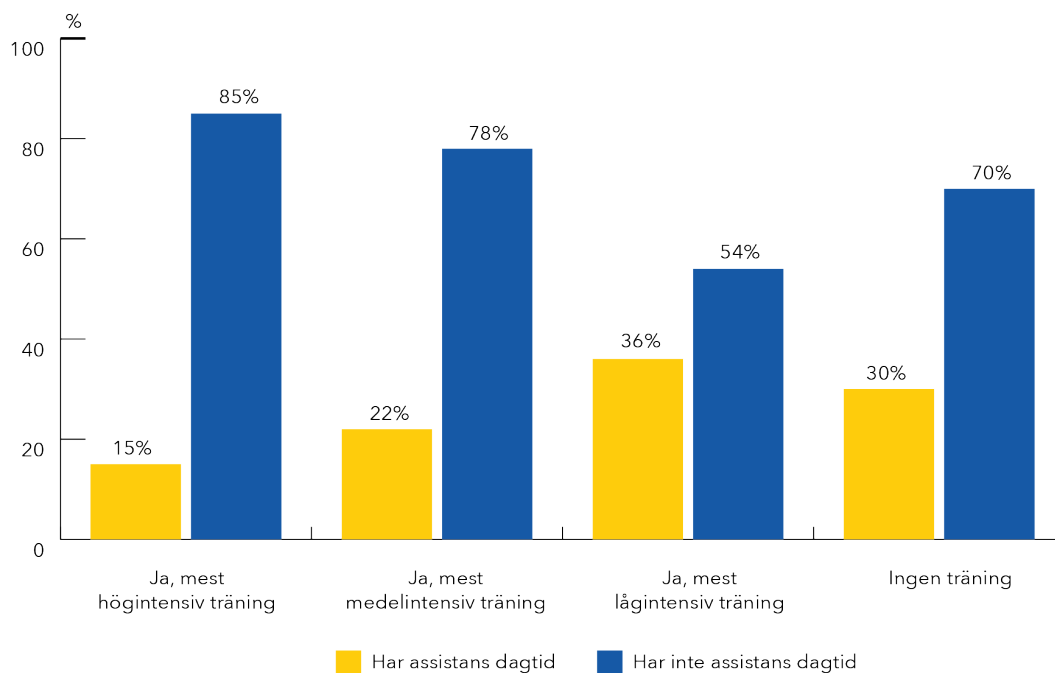
Gäller denna slutsats även för de som tränar mycket respektive lite? *Se stapeldiagram 6.*

Vi ser samma tendens här. Bland de som tränar sällan (1-3 gånger per månad) behöver hälften (50 procent) assistans dagtid. Bland de som tränar oftare behöver hälften så stor andel assistans dagtid.

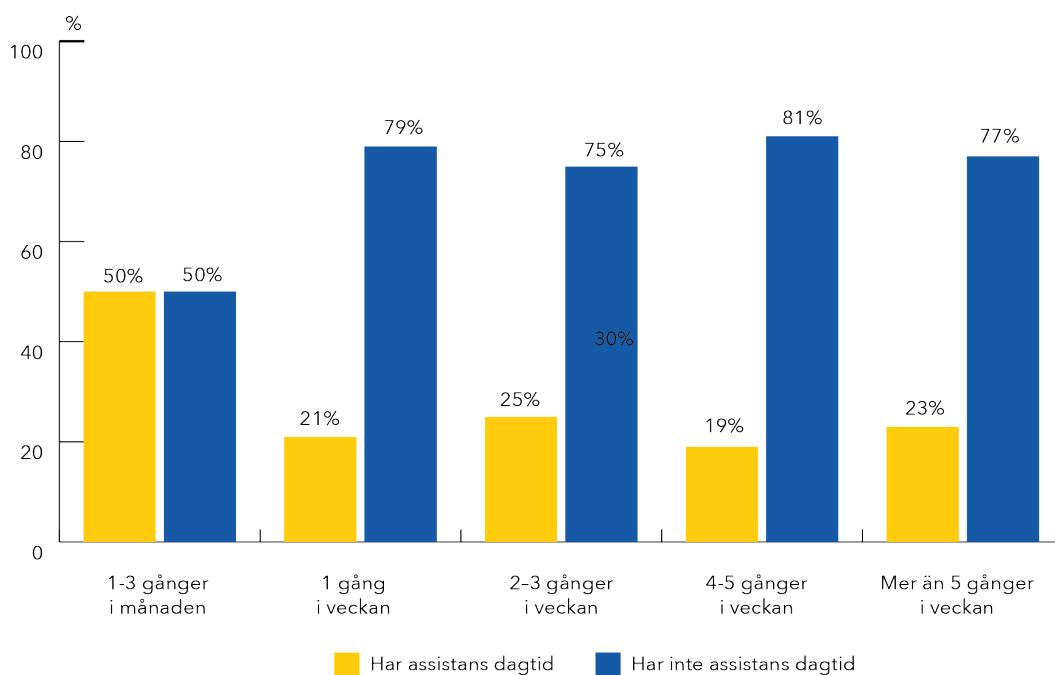
Med dessa enkätsvar drar vi slutsatsen att de som tränar mer och mer högintensivt behöver assistans i hälften så hög omfattning som de som inte tränar eller tränar sporadiskt. Om vi använder en liknande jämförelse som i resonemanget kring arbete kan vi tänka oss att i en grupp på tio personer som tränar mycket och mer intensivt finns det två färre som behöver assistans dagtid än vad som behövs i en grupp på tio personer som inte tränar eller bara tränar sporadiskt och lågintensivt.

Vad innebär då detta i ekonomiska termer? Vad kostar assistans dagtid? Det är förstås olika beroende på i vilken omfattning assistansen behövs. Men om betalningen kommer från Försäkringskassan kostade en assistanstimme 2019 nästan 300 kronor som ett schablonbelopp. Hur många timmar assistans dagtid behövs i genomsnitt? Det ger enkäten inget svar på men om vi räknar lågt, och antar att det handlar om 2-3 timmar per dag så är det 600 - 900 kronor per person och dag. Uppräknat till ett år kan det innebära 250 000 kronor (365 dagar x 600-900 kronor). Om två färre i en grupp på tio personer behöver assistans dagtid kan det alltså innebära en kostnadsminskning på en halv miljon kronor (2 x 250 000 kronor).

5. Träningsintensitet uppdelat på assistans dagtid

6. Antal träningstillfällen uppdelat på assistans dagtid

Skillnader i upplevd hälsa

Det skulle även kunna finnas skillnader i vårdbehov beroende på omfattning av träning. Enkäten har ingen direkt fråga om vårdbehov men det finns en fråga om upplevd fysisk hälsa och en om upplevd psykisk hälsa. *Se stapeldiagram 7.*

Det är en avsevärd skillnad i upplevd fysisk hälsa beroende på hur intensivt personer tränar. Nästan 9 av 10 som tränar högintensivt har en tillfredsställande fysisk hälsa (mycket tillfredsställande 41 procent, och ganska tillfredsställande 44 procent). Bara 15 procent av de som inte tränar upplever att de har en tillfredsställande fysisk hälsa. *Se stapeldiagram 8.*

Även här är det stora skillnader beroende på hur intensiv träningen är. Nästan 3 av 4 (74%) av de som tränar medel- eller högintensivt har en tillfredsställande psykisk hälsa, knappt hälften (45%) av de som inte tränar har det. Dock är skillnaderna inte så stora som i den upplevda fysiska hälsan.

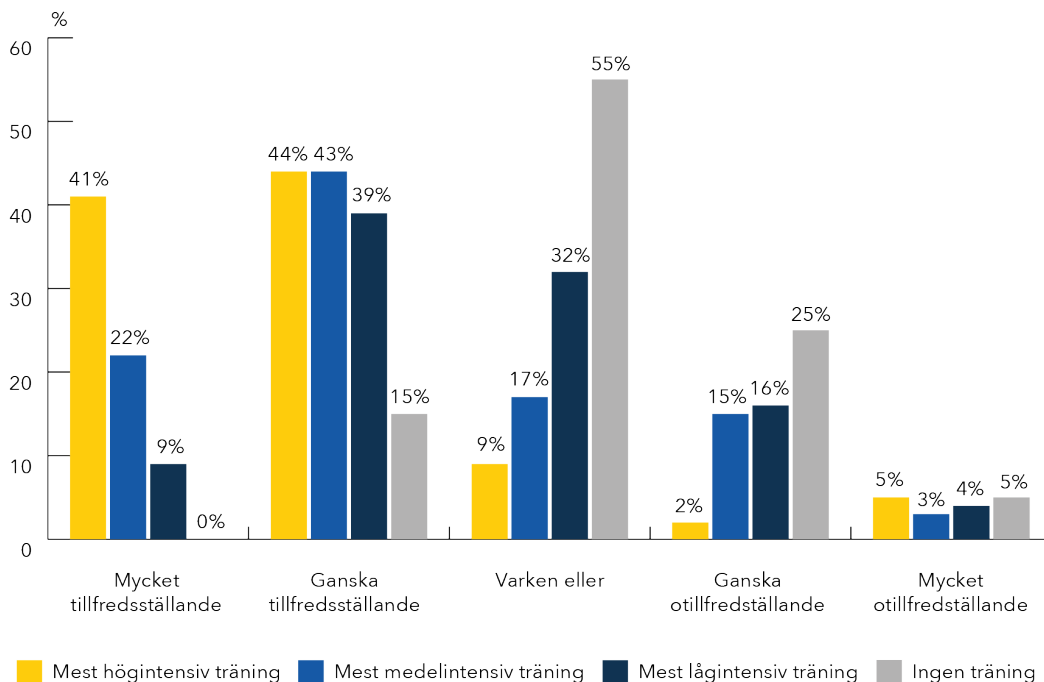
På motsvarande sätt är det om vi granskar träningsmängden. *Se stapeldiagram 9.*

83 procent av de som tränar mer än 5 gånger i veckan (43 + 40 procent) upplever att de har en tillfredsställande fysisk hälsa. Dock är skillnaderna, beroende på träningsmängd, förutom de som uppger "mycket tillfredsställande" inte så stora. *Se stapeldiagram 10.*

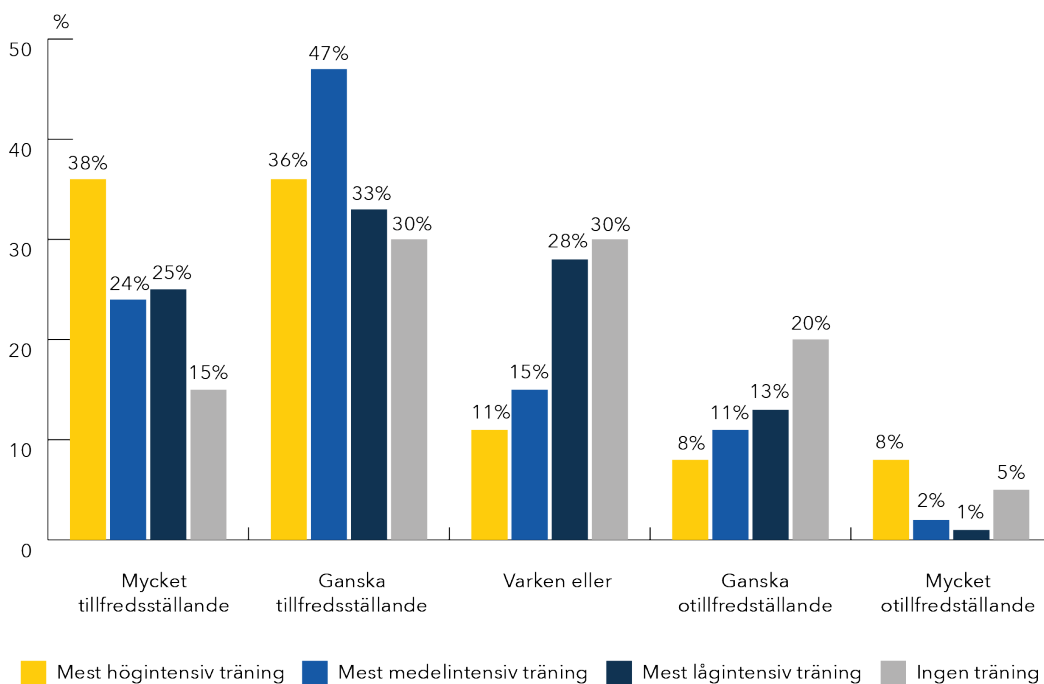
Även här ser vi att bland de som tränar mest (mer än fem gånger i veckan) har flest mycket tillfredsställande psykisk hälsa (40 procent). I övrigt är det inte så stora skillnader beroende på träningsmängd.

De som tränar mer och mer högintensivt upplever alltså sin fysiska och psykiska hälsa som något bättre än de som inte tränar eller som tränar lite och lågintensivt. Det kan på sikt påverka samhällets vårdkostnader men hur mycket och i vilken omfattning är svårt att säga. Vi nöjer oss med att konstatera att de samhällsekonomiska argumenten för träning stärks när upplevd hälsa, som på sikt kan omvandlas till vårdkostnader, tas i beaktning.

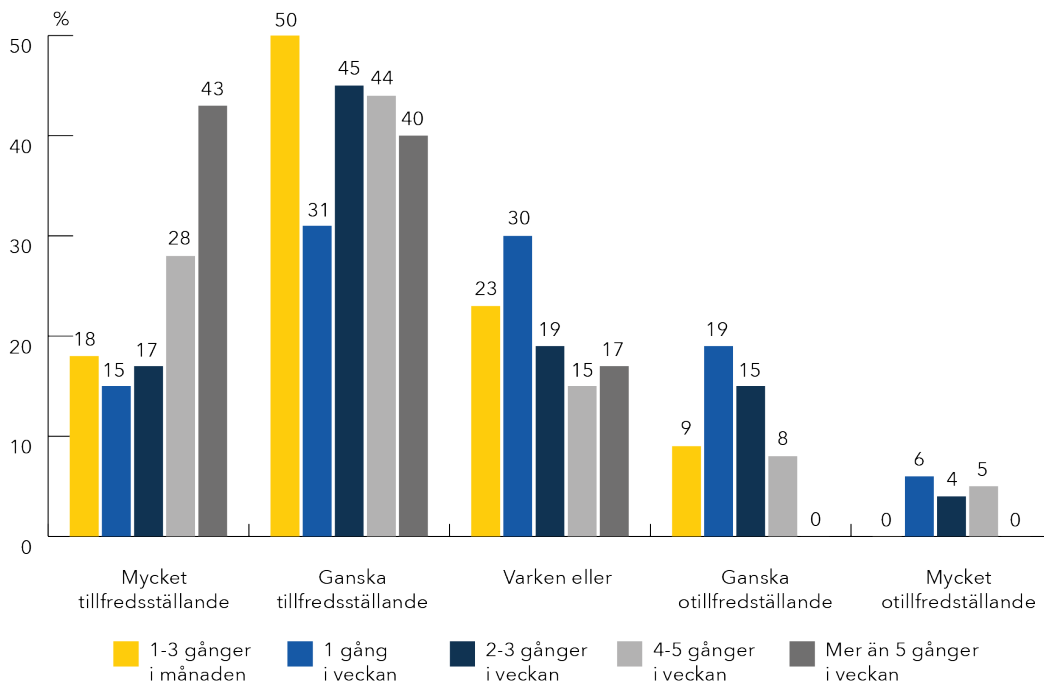
7. Upplevd fysisk hälsa uppdelat på träningsintensitet

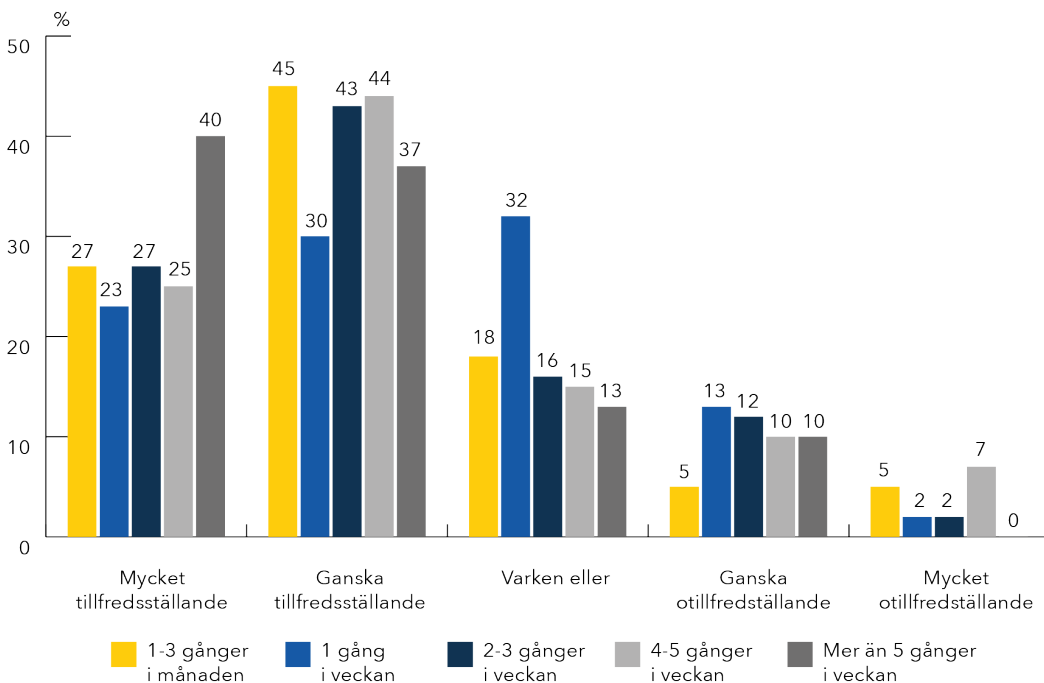
8. Upplevd psykisk hälsa uppdelat på träningsintensitet

9. Upplevd fysisk hälsa uppdelat på antal träningstillfällen

10. Upplevd psykisk hälsa uppdelat på antal träningstillfällen

99

ICA

Scandic

SVENSK
POST
& TELEKOM

Andra förklaringar till skillnader i omfattning av arbete och assistans dagtid?

Vi har sett ovan att det finns tydliga skillnader i omfattning av arbete och assistans dagtid mellan personer som "tränar" och personer som "inte tränar eller tränar lite". Men det kanske finns andra faktorer som kan förklara denna skillnad?

Det finns några frågeställningar som bör granskas:

- Kan utbildningsbakgrunden förklara skillnader i träningsmängd/intensitet och omfattning av arbete och assistans dagtid?
- Kan ålder eller kön förklara skillnader i träningsmängd/intensitet och omfattning av arbete och assistans dagtid?
- Kan typ av funktionsnedsättning förklara skillnader i träningsmängd/intensitet och omfattning av arbete och assistans dagtid?
- Kan omfattningen av funktionsnedsättningen påverka både möjligheten att träna mer och mer intensivt och samtidigt ha ett arbete och inte behöva assistans?
- Kan det vara så att vissa personer har en större energi och ork som gör att de både tränar mer och mer högintensivt och samtidigt kan ha ett arbete och har ett lägre behov av assistans dagtid?

Bland personer utan funktionsnedsättning kan det vara vanligare att de med högre utbildning, gymnasium eller universitet/högskola är mer aktiva än de med lägre utbildning. Är det så även bland personer med funktionsnedsättning? Kan alltså utbildningsbakgrunden förklara skillnader i träningsmängd/intensitet och omfattning av arbete och assistans dagtid? *Se stapeldiagram 11.*

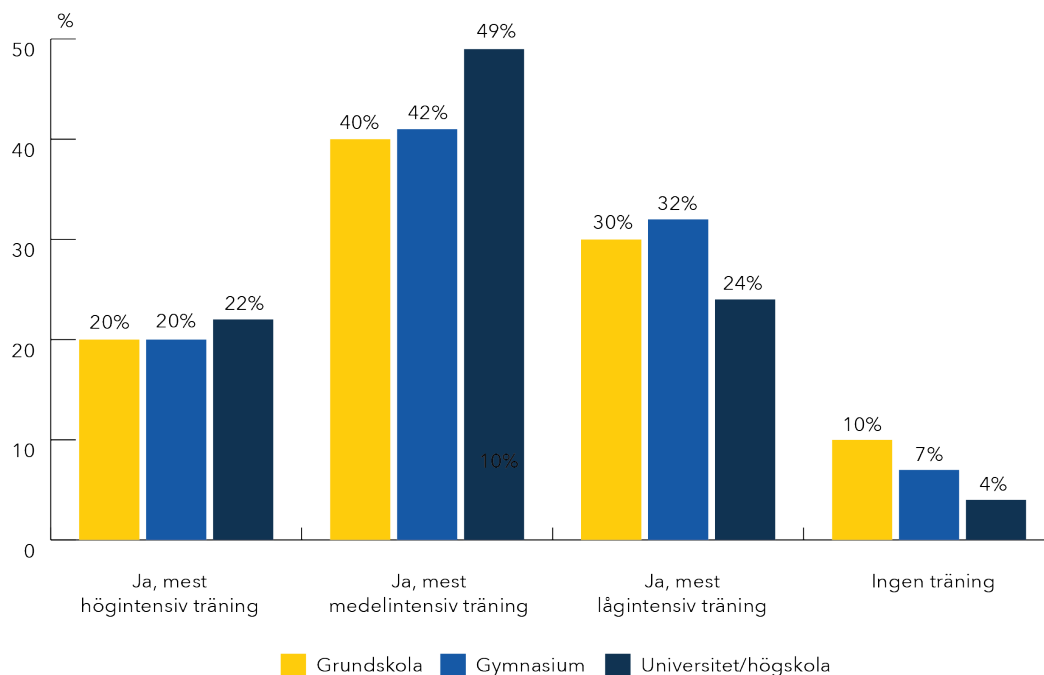
Nej, utifrån denna studie kan vi inte se några avgörande skillnader mellan olika utbildningsbakgrunder. Det är ungefär lika stor andel som tränar med olika intensitet oavsett utbildningsbakgrund.

Kan utbildningsbakgrund istället påverka hur ofta personen tränar?

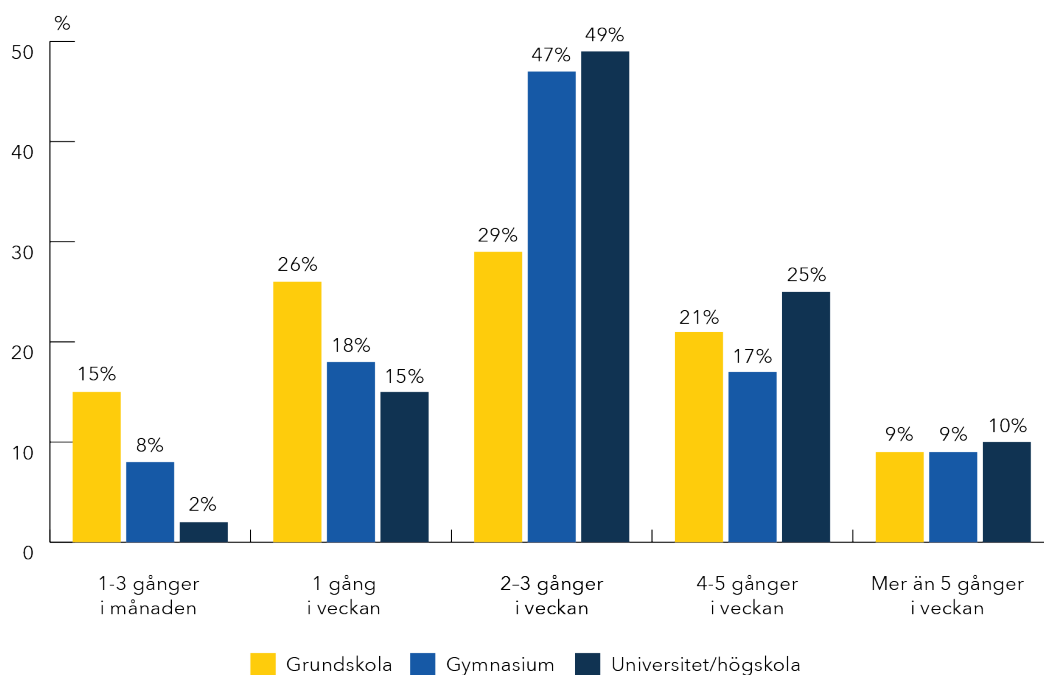
De med grundskola som högsta utbildning tenderar att i något högre grad träna från någon gång i månaden till någon gång i veckan. Däremot är andelen som tränar minst 4 gånger per vecka lika stor oavsett utbildningsbakgrund.

Utbildningsbakgrund borde alltså inte utgöra någon avgörande skillnad för hur mycket eller hur intensivt personerna tränar. *Se stapeldiagram 12.*

11. Träningsintensitet uppdelat på utbildningsbakgrund

12. Antal träningstillfällen uppdelat på utbildningsbakgrund

Men kan utbildningsbakgrunden vara en förklaring till andelen som arbetar eller studerar?

Här är det stora skillnader beroende på utbildningsbakgrund. Bara ett fåtal med grundskola som högsta utbildningsbakgrund arbetar medan över hälften av de med högre utbildning arbetar. Å andra sidan studerar mer än hälften av de med grundskola (för att så småningom hamna i gruppen "gymnasium"?)

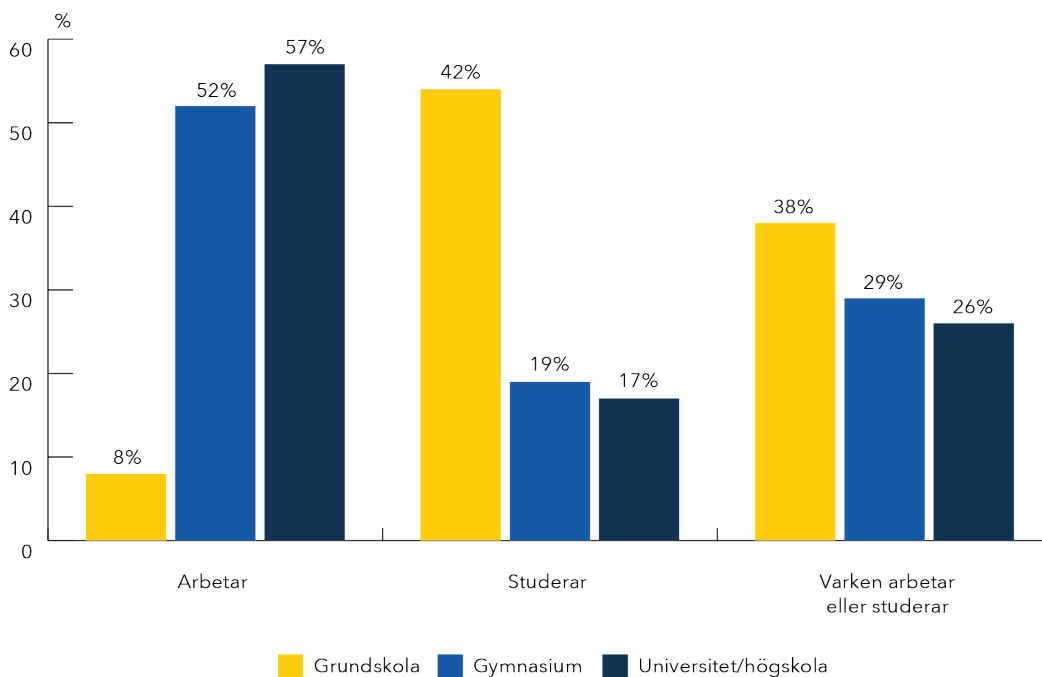
Det är dock inga avgörande skillnader mellan gymnasium eller högskola/universitet. Det är personer med grundskola som högsta utbildning som avviker. Notera dock att merparten av de 440 som svarat på dessa frågor har gymnasium eller högskola/universitet. Endast 10 procent (43 av 440) av de som svarat har grundskola. Det innebär att för nästan 90 procent av de som svarat ger utbildningsbakgrund ingen förklaring till skillnader i omfattning av arbete eller studier. *Se stapeldiagram 13.*

Även här ser vi skillnader, främst mellan de med grundskola och de med högre utbildning. Nästan 4 av 10 med grundskola som högsta utbildning behöver assistans dagtid, bara 2 av 10 med universitet/högskola behöver det. Dock är det inte samma stora skillnad som i omfattning av arbete. Vi repeterar också att endast 10 procent av de som svarat har grundskola som högsta utbildningsnivå.

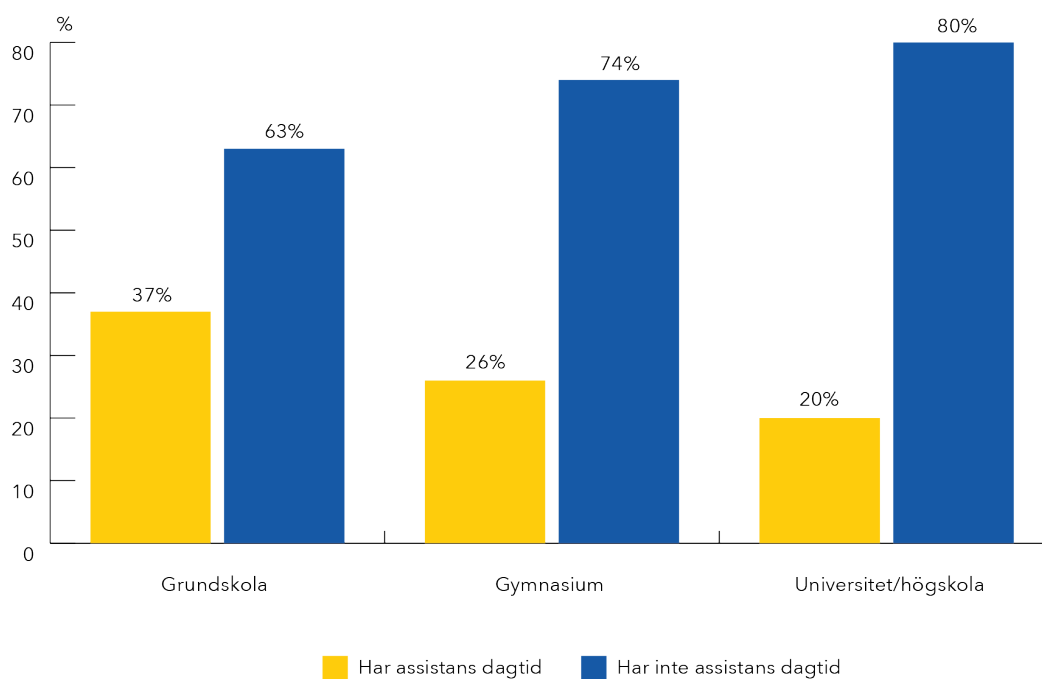
Dock bekräftar detta att utbildningsnivå, minst gymnasium, i ett samhällsekonomiskt perspektiv tillsammans med träningsmängd och träningsintensitet är avgörande för både möjligheten till arbete och att klara sig utan assistans. *Se stapeldiagram 14.*

Notera att inga personer under 18 år har svarat på enkäten.

13. Sysselsättning uppdelat på utbildningsnivå

14. Utbildningsbakgrund uppdelat på assistans dagtid

Upplevs hälsan olika beroende på utbildningsbakgrund?

Det är inga avgörande skillnader men personer med endast grundskola upplever sin fysiska hälsa som något bättre än personer med högre utbildning. Framför allt är det inte så stor andel av de med grundskola som upplever den fysiska hälsan som otillfredsställande. *Se stapeldiagram 15.*

Det är inga avgörande skillnader beroende på utbildningsbakgrund. De flesta anser att de har en tillfredsställande hälsa oavsett utbildningsbakgrund.

Slutsatsen vad gäller utbildningsbakgrund är att den inte samvarierar varken med träningsmängd, träningsintensitet eller upplevd hälsa. Däremot utgör utbildningsbakgrunden en avgörande skillnad vad gäller andelen som har arbete. Över hälften av de med gymnasium eller högskola/universitet har arbete, färre än 1 av 10 med grundskola har det. Även assistans dagtid samvarierar med utbildningsbakgrund, de med endast grundskola behöver dagtid assistans i högre omfattning än de med högre utbildning. *Se stapeldiagram 16.*

Kan ålder eller kön förklara skillnader i träningsmängd/intensitet och omfattning av arbete och assistans dagtid?

Till viss del är träning en åldersfråga. Den yngsta gruppen (18 – 29 år) tränar mer än den äldsta gruppen (60 – 79 år). Men skillnaden är främst att i den yngre gruppen tränar många högintensivt medan i den äldre gruppen tränar många lågintensivt. Därutöver inga avgörande skillnader. En hypotes är att detta kan gälla även personer utan funktionsnedsättningar. *Se stapeldiagram 17.*

Nej, detta är ingen könsfråga. Kvinnor och män tränar i ungefär samma omfattning, möjligen att en liten större andel män tränar mest högintensivt. *Se stapeldiagram 18.*

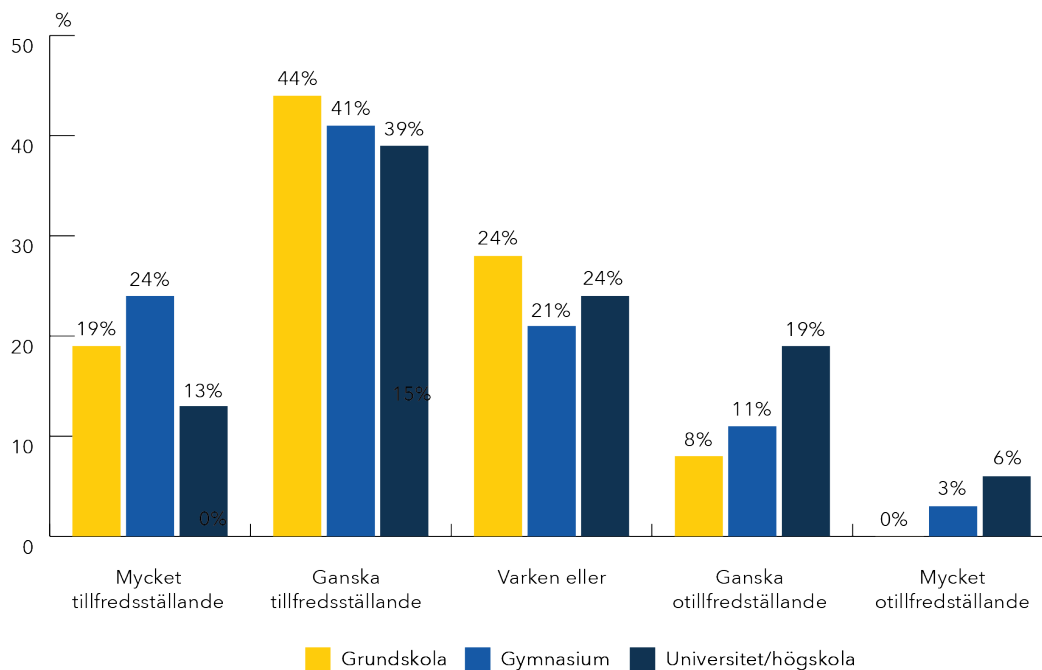
Kan typ av funktionsnedsättning förklara skillnader i träningsmängd/intensitet och omfattning av arbete och assistans dagtid?

Nej, typ av funktionsnedsättning tycks inte påverka träningsmängden i någon avgörande omfattning. *Se stapeldiagram 19.*

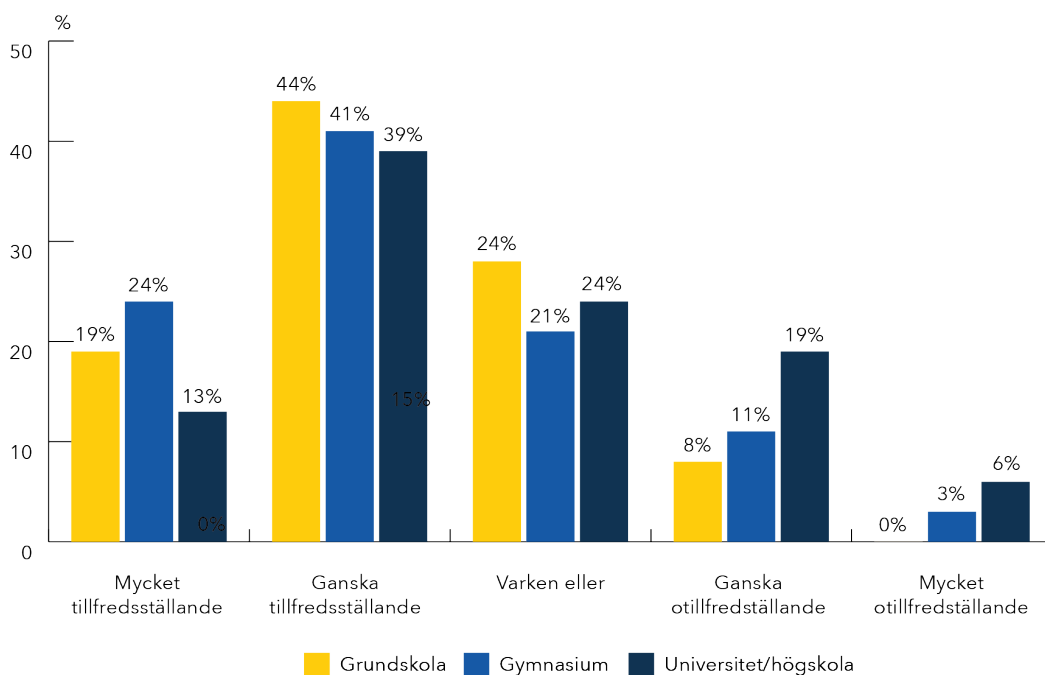
Personer med synnedsättning har arbete i mindre omfattning (30 procent) än personer med övriga funktionsnedsättningar (kring 50 procent) men skillnaderna är alltför små för att de skulle kunna vara av avgörande betydelse.

Nej, typ av funktionsnedsättning tycks inte heller på något avgörande sätt påverka behovet av assistans dagtid (de som svarar vet ej/vill ej svara är dels för få, 12 personer, dels svåra att kategorisera). *Se stapeldiagram 20.*

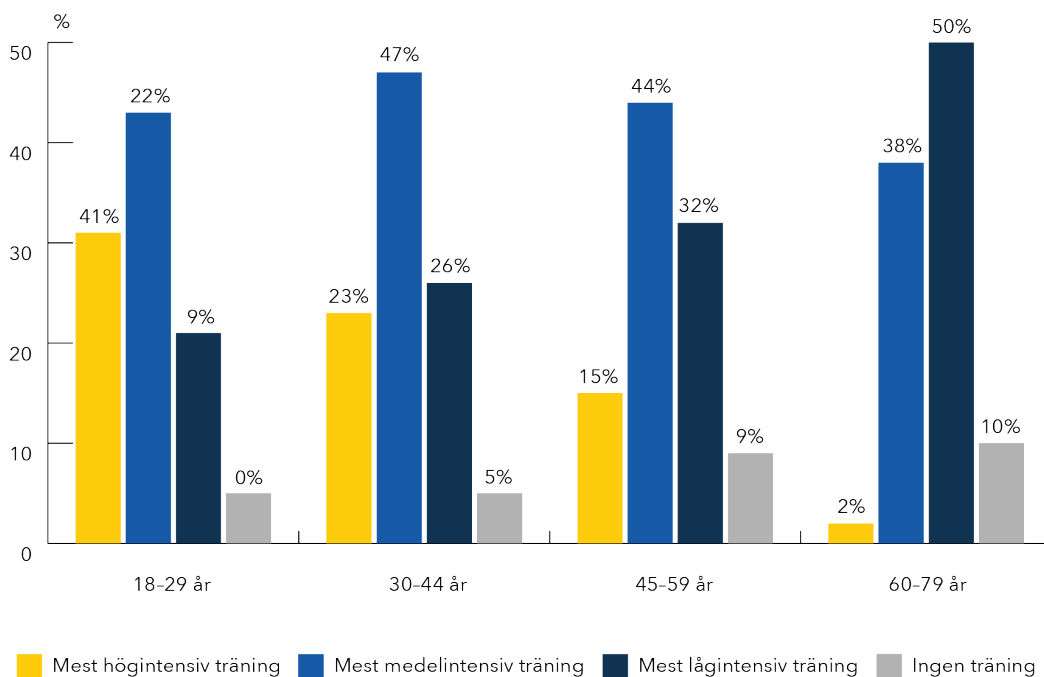
15. Upplevd fysisk hälsa uppdelat på utbildningsnivå

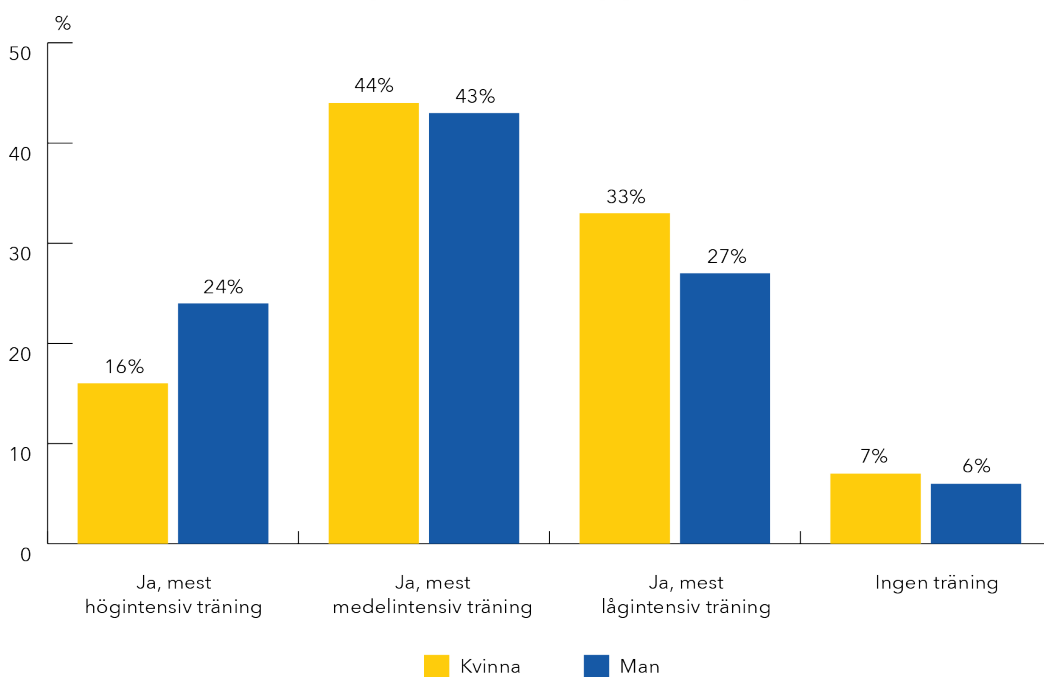
16. Upplevd psykisk hälsa uppdelat på utbildningsnivå

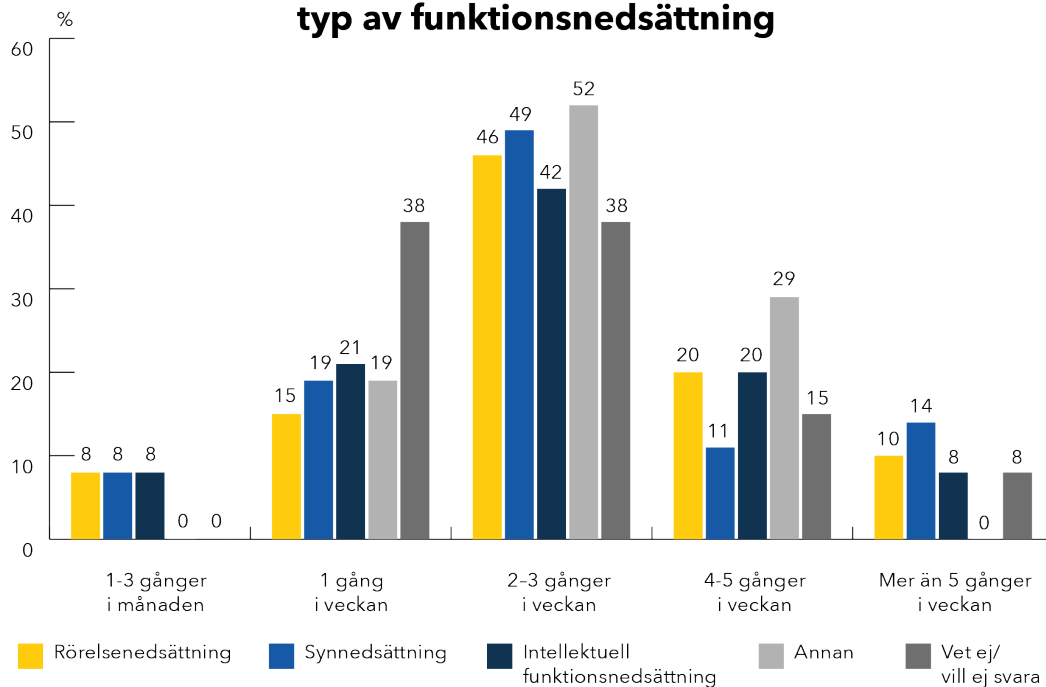
17. Ålder uppdelat på träningsintensitet

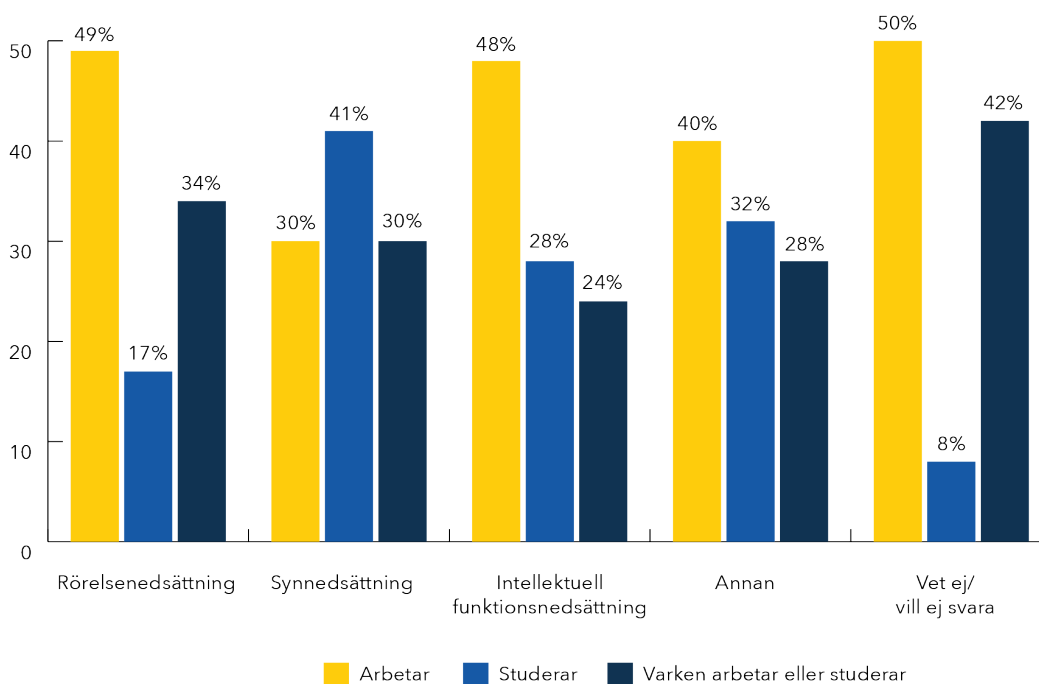
18. Träningsintensitet uppdelat på kön

19. Antal träningstillfällen uppdelat på typ av funktionsnedsättning

20. Typ av funktionsnedsättning uppdelat på sysselsättning

Vad gäller de avslutande två frågeställningarna, kan omfattningen av funktionsnedsättningen påverka och kan vissa personer ha en större energi och ork som påverkar både träning och möjlighet till arbete, får vi inga svar via enkäterna. Läsaren får själva ställning till om det kan vara en delförklaring till att personer som tränar mycket och högintensivt också i högre omfattning har arbete och klarar sig utan assistans dagtid.

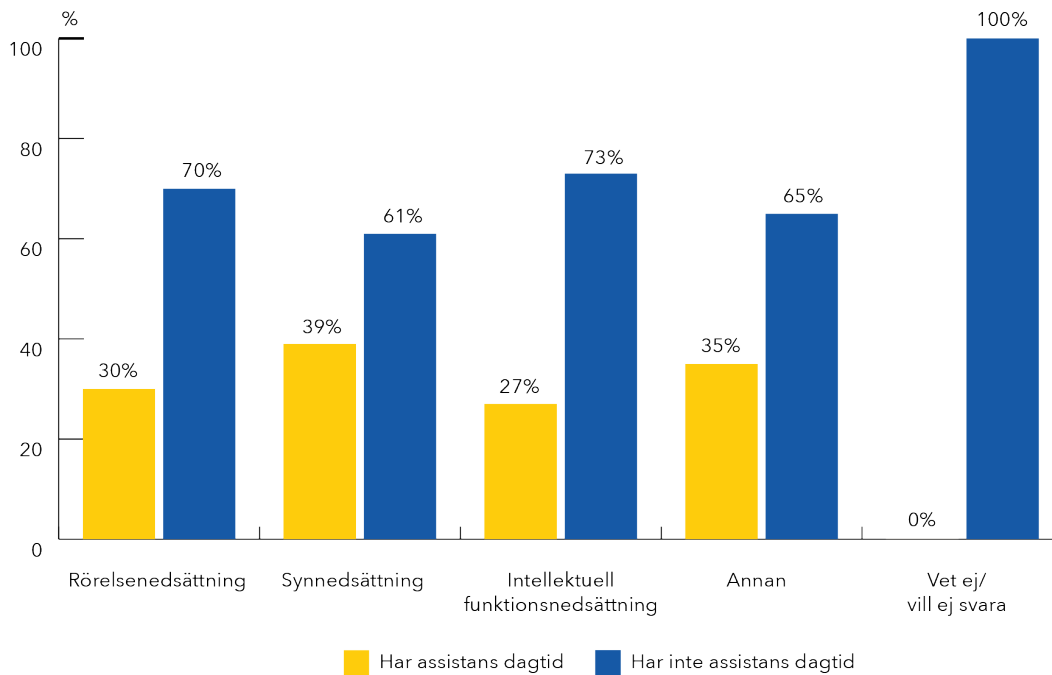
Vi kan konstatera att varken ålder, kön eller typ av funktionsnedsättning kan vara förklaringen till att vi ser skillnader i omfattning av arbete och assistans dagtid. Utbildningsbakgrund kan heller inte förklara skillnader i träningsmängd och träningsintensitet. Inte heller utgör utbildningsbakgrund någon avgörande förklaring till skillnader i upplevd hälsa.

Däremot tycks utbildningsbakgrund vara av avgörande betydelse för möjligheten att ha ett arbete och även, om än inte i lika hög grad, för möjligheten att klara sig utan assistans dagtid. Bara 8 procent av de med grundskola som högsta utbildning har arbete. Över hälften av de med gymnasium (52 procent) eller universitet/högskola (57 procent) har arbete. Nästan dubbelt så stor andel (37 procent mot 20 procent) av de med grundskola jämfört med universitet/högskola behövde assistans dagtid. Men eftersom de är så få med endast grundskola som högsta utbildningsnivå (10 procent av de svarande) kan detta inte ha en avgörande påverkan på slutsatserna av träningsbakgrund. Men det är tydligt att en viss nivå på utbildningsbakgrund, minst gymnasium, är av större betydelse för att ha ett arbete än nivån på träningsmängd och träningsintensitet. *Se stapeldiagram 21.*

Så vad blev svaren på de frågor som ställdes i början av avsnittet?

- **Kan utbildningsbakgrunden förklara skillnader i träningsmängd/intensitet och omfattning av arbete och assistans dagtid?**
Nej, utbildningsbakgrund förklarar inte skillnader i träningsmängd/intensitet, däremot är en viss nivå på utbildningsbakgrund, minst gymnasium, av avgörande betydelse för att ha arbete.
- **Kan ålder eller kön förklara skillnader i träningsmängd/intensitet och omfattning av arbete och assistans dagtid?**
Nej!
- **Kan typ av funktionsnedsättning förklara skillnader i träningsmängd/intensitet och omfattning av arbete och assistans dagtid?**
Nej!
- **Kan omfattningen av funktionsnedsättningen påverka både möjligheten att träna mer och mer intensivt och samtidigt ha ett arbete och inte behöva assistans?**
Det ger enkäten inget tydligt svar på.
- **Kan det vara så att vissa personer har en större energi och ork som gör att de både tränar mer och mer högintensivt och samtidigt kan ha ett arbete och har ett lägre behov av assistans dagtid?**
Inte heller det ger enkäten något svar på.

21. Typ av funktionsnedsättning uppdelat på assistans dagtid

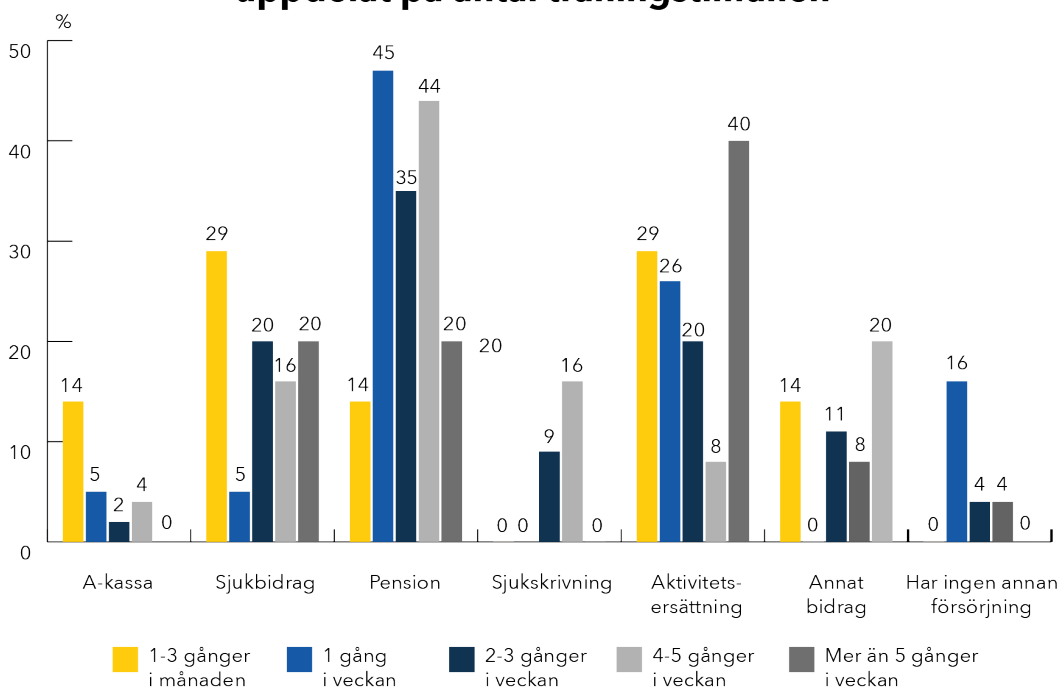

Upplevs hälsa olika beroende på transfereringar?

Kan vi dra några slutsatser om hur personer som tränar (mycket) respektive inte tränar (eller tränar lite) och som inte arbetar eller studerar, försörjer sig?

De som tränar mycket har i högre grad aktivitetsersättning eller annat bidrag, de som tränar lite har i högre grad A-kassa och sjukbidrag. Men utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv spelar det inte så stor roll huruvida ersättningar kommer från A-kassa, sjukbidrag, pension, aktivitetsersättning eller annat. Samhällsproduktionen (noll?) och samhällskostnaden, borde vara likvärdiga. Se stapeldiagram 22.

22. Försörjning utanför arbete eller studier, uppdelat på antal träningstillfällen

Så vad blir slutsatsen?

Vi har konstaterat att det finns skillnader i omfattningen av personer i arbete och omfattningen av assistans dagtid mellan personer som tränar mycket och mest högintensivt ("träningsgruppen") och personer som tränar lite och mest lågintensivt eller inte alls ("icke-träningsgruppen").

Räknat på två grupper om tio personer i varje grupp, en grupp med personer som tränar mycket och mest högintensivt, och en grupp som inte tränar eller tränar lite och mest lågintensivt, blir skillnaden:

- 2 personer mer i arbete i "träningsgruppen", vilket kan motsvara cirka 2 x 250 000 kronor per år i samhällsekonomiskt produktionsvärde, totalt 500 000 kronor per år.
- 2 personer mer som behöver assistans dagtid i "icke-träningsgruppen", vilket kan innebära merkostnader på kanske 250 000 kronor per person och år. Totalt för två personer kan det bli 500 000 kronor per år

Tillsammans bör dessa effekter, fler personer i arbete och färre personer som behöver assistans dagtid, innebära att i en grupp om tio personer som tränar mycket och mest högintensivt, i jämförelse med en grupp om tio personer som inte tränar eller tränar lite och lågintensivt, finns samhällsekonomiska skillnader i nivån en miljon kronor per år (2 x 500 000 kronor).

Notera att 4 av 10 av de som inte tränar (eller tränar lite) är i arbete. Men sannolikheten för att ha ett arbete och inte behöva assistans dagtid tycks vara större för en person som tränar mycket och mest högintensivt.

Om den samhällsekonomiska skillnaden för en grupp på tio personer, beroende på om de tränar mycket (och mest högintensivt) eller om de inte tränar (eller tränar lite och lågintensivt), är i nivån en miljon kronor innebär det att utslaget per person torde det samhällsekonomiska värdet vara kring 100 000 kronor per år (en miljon kronor / tio personer).

Då har vi inte tagit hänsyn till eventuella skillnader i vårdkostnader även om mycket talar för att personer som tränar mycket och mer högintensivt på sikt har ett mindre vårdbehov än personer som inte tränar eller tränar lite och lågintensivt, då personer som tränar mycket upplever sin fysiska och psykiska hälsa som något bättre än de som inte tränar.

I ett längre perspektiv är det naturligtvis betydligt större summor som står på spel. Om det samhällsekonomiska värdet kan vara i storleksordningen 500 000 kronor per år, som skillnad mellan en person i arbete och som klarar sig utan assistans dagtid jämfört med en person inte har arbete och som måste ha assistans dagtid, blir ett helt arbetsliv med dessa skillnader en mångmiljonkronorsfråga.

Det samhällsekonomiska värdet kan dock variera beroende på konjunktur. T.ex. kan i tider av Coronapandemi vissa kompetenser vara mindre efterfrågade, med större arbetslöshet som följd, och därmed kan det samhällsekonomiska värdet, på kort sikt, bli mindre. Det är dock inget vi har granskat i denna rapport.

Alla dessa ekonomiska argument bygger dock på ett par viktiga antaganden. De är: En genomsnittlig arbetsprestation för en person med funktionsnedsättning är, i ett samhällsperspektiv, värd ungefär 250 000 kronor per år. Det motsvarar knappt hälften av en genomsnittlig lönenivå på svensk arbetsmarknad och utgår från att nästan hälften av de personer med funktionsnedsättning som arbetar inte arbetar heltid, att genomsnittslönen för personer med funktionsnedsättning kan vara lägre än genomsnittslönen för alla i landet och att det förekommer lönebidrag och andra bidrag i större utsträckning än bland andra anställda.

Den samhällsekonomiska skillnaden mellan en person som tränar mycket, i jämförelse med en som inte tränar eller tränar lite, är i nivån 100 000 kronor per år.

En genomsnittlig omfattning på assistans dagtid, för de personer med funktionsnedsättning där träning kan utgöra skillnaden mellan assistans och att klara sig utan assistans, kan handla om 2-3 timmar per dag.

Detta är det ekonomiskt diskussionsunderlag som framkommit ur de enkätsvar som samlats in med syfte att diskutera det samhällsekonomiska värdet av att personer med funktionsnedsättningar tränar mer eller mindre ofta och mer eller mindre intensivt.

OM FÖRFATTAREN: Anders Johrén, född 1960, är civilekonom och har arbetat i över 30 år med utbildningar, utredningar och konsultation, framför allt med ekonomiska argument kring personalfrågor. Anders arbetar sedan 1996 på Nyckeltalsinstitutet AB. Anders har skrivit åtskilliga böcker och är medförfattare till bland annat "Boken om Personalekonomi", Personalekonomi idag", "Boken om nyckeltal" och "Hälsosammare livsstil, bättre ekonomi".

Svenska Parasportförbundet och Sveriges Paralympiska Kommitté

Box 110 16, 100 61 Stockholm. Tel: 08-699 60 00. E-post: kansli@parasport.se

www.parasport.se